Verlenging samenwerkingsprotocol regering, Cede en samenwerkende Fondsen Cariben ondertekend

ORANJESTAD — Aruba zit in de unieke situatie dat dit het enige eiland is met een eigen Cede-organisatie die als partner meewerkt aan het beoordelen van aanvragen voor sociale projecten en waarbij de overheid ook jaarlijks subsidie beschikbaar stelt, naast het geld dat binnenkomt via Samenwerkende Fondsen Cariben. Dat verklaart de voorzitter Henriëtte Hulsebosch, tevens directeur Kansfonds. Gisteren ondertekende zij samen met een aantal vertegenwoordigers een verlenging van het samenwerkingsprotocol voor vijf jaar, van 2022 tot 2026.

door onze verslaggever
Nadine Salas

Het gaat om het 'Samenwerkingsprotocol gericht op het stimuleren, ontwikkelen en ondersteunen van het particulier initiatief in Aruba'. Namens de regering zette premier Evelyn Wever-Croes (MEP) gisteren haar handtekening samen met Sociale Zaken-minister Rocco Tjon (MEP). Namens Cede Aruba tekenden voorzitter Sheila van Veen en penningmeester Dito Reyes. Daarnaast werd het document ondertekend door Hulsebosch van het Kansfonds en Kristel Ashra van het Oranje Fonds.

Uniek
Uniek aan de Arubaanse situatie is dat de andere landen geen Cede-organisaties meer hebben, stelt Hulsebosch. In 1980 is het Cede Antiya opgericht en toen Aruba de Status Aparte kreeg in 1986, werd het eigen Cede Aruba opgericht, dat projecten van niet gouvernementele organisaties (ngo's) financiert. Maar na 1990-2000 hield Cede Antiya op te bestaan. Dat is vervangen door de Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie (Amfo) maar na 10-10-10 hield deze op te bestaan. Samenwerkende Fondsen Cariben heeft inmiddels op de drie Bovenwindse Eilanden en Bonaire adviseurs aangetrokken en op Curaçao een eigen adviescollege opgericht. "Aruba is een unieke situatie, die we niet hebben op de andere eilanden", zegt Hulsebosch, die sinds 2004 al naar Aruba komt.

Trots
"Aruba heeft niet alleen een eigen Cede, maar ook een Cede die jaarlijks een bijdrage vanuit de overheid krijgt", legt directeur Daniel Tecklenborg uit aan deze krant. Vanuit de Samenwerkende Fondsen Cariben is jaarlijks zo'n miljoen florin beschikbaar, de Arubaanse regering matcht dit met jaarlijks anderhalf miljoen florin. "Het is een verdubbeling van de middelen die er zijn voor de initiatieven, dat heb je alleen maar op Aruba en daar zijn we supertrots op", verklaart Tecklenborg.

Samenwerkende Fondsen Cariben
- Het Oranje Fonds
- Stichting Kinderpostzegels Nederland
- Het Kansfonds
- Het Fonds Sluyterman van Loo
- Stichting Roomsch Catholijk Oude Armen Kantoor

"Cede Aruba is een onafhankelijke organisatie die geld krijgt van de overheid, maar dit op onafhankelijke wijze kan besteden en wij kunnen daar ook een bijdrage aan leveren. Dan kun je veel meer samendoen en dat is uniek", zegt Hulsebosch. "Dat zouden wij ieder eiland ook gunnen", zegt Teckelenborg. "Wij ook", beaamt Hulsebosch.

Hoogtepunten
In de loop van de jaren zijn verschillende projecten met het geld mogelijk gemaakt. Tecklenborg noemt verschillende jaarprogramma's in buurtcentra waar personeel en capaciteit voor programma's is gegeven. Ook zijn er programma's voor ouderen ondersteund en met name waarbij ouderen bij elkaar komen en isolatie doorbroken wordt. Ook is er aandacht voor gezonde voeding en bewegen. Cede Aruba heeft ook geholpen met de uitbreiding van de gezinsopvang bij Fundacion Contra Violencia Relacional (FCVR) waar de vijf familie-units werden uitgebreid met nog eens zestien units. In San Nicolas werd twee maanden geleden het eerste gezinsvervangende tehuis voor kinderen met een meervoudige beperking geopend, Centro di Cuido. Hierdoor kunnen uit huis geplaatste jongeren op Aruba opgevangen worden in plaats van naar een ander eiland gestuurd. Het werd samen met de Stichting Ambiente Felis in het kader van Sociaal Crisisplan (SCP) uitgevoerd. Ook het programma Signs of Safety werd gefinancierd, waarbij zo'n 350 professionals werden getraind in het herkennen van signalen van mishandeling en misbruik bij kinderen.
Van 2013 tot 2017 zijn ook veel projecten uitgevoerd in het kader van het programma Kansen voor Jongeren Cariben. Op Aruba zijn zo de Reclassering en de Heart Centered Leadership Foundation ondersteund. Via dat programma hebben de Samenwerkende Fondsen veel voor jongeren kunnen doen en ook kennis gedeeld met elkaar en ervaringen uitgewisseld. Er wordt gekeken of dit programma een vervolg kan krijgen, stelt Hulsebosch.
"Het mooie van de vijf verschillende fondsen is dat je je kunt inzetten voor verschillende doelgroepen en dan komt het toch bij elkaar en dan kun je op die manier toch een breed palet van van kwetsbare groepen bereiken", stelt Tecklenborg.

Foto: Cede Aruba

Klein beginnen
Maar ook kleine projecten die Cede Aruba steunde en die later steeds groter werden, zoals een project om vroegtijdige schoolverlaters van een baan te voorzien en de Tienda di educacion, de opvoedwinkel zijn begonnen onder Cede Aruba en de Samenwerkende Fondsen, maar inmiddels door de regering overgenomen, legt Teckelenborg uit. Ook de Kindertelefoon op Aruba is een groot succes. "Het mooie is dat we op alle zes de eilanden komen", zegt Hulsebosch. "Wanneer we zien dat andere eilanden bezig zijn met een Kindertelefoon dan zeggen we 'Kijk op Aruba, neem contact op met de organisatie, ga niet zelf het wiel opnieuw uitvinden'. En dat is eigenlijk nog wat ik het allermooiste vind, het delen van kennis", aldus Hulsebosch.

Mooie samenwerking
"Wat ik een heel mooi project vind en waar ik heel trots op ben, is Cas Marie", zegt Hulsebosch. De dagopvang met activiteiten voor mensen met alzheimer werd sinds het begin een dag per week ondersteund door de Samenwerkende Fondsen. "Maar dat was zo'n mooi en uniek samenwerkingsverband met de marine die de locatie beschikbaar stelde, wij die hebben bijgedragen en de overheid. De overheid stelde dat een dag per week weinig was. "Het was eerst een taboe maar inmiddels is gebleken dat er een enorme wachtlijst is voor deze opvang. Het ontlast familieleden. Zo'n samenwerkingsverband als met de overheid, een Cede en met ons vind ik heel erg mooi tot uiting komen bij Cas Marie. Het begint klein en omdat gebleken is dat het werkt, kan het uitgroeien naar veel meer."

Hulsebosch zegt altijd dankbaar te zijn dat ze een bezoek aan Aruba mag brengen. "Om te zien hoe de Arubaanse bevolking met weinig middelen soms toch zulke mooie dingen kan doen. En dat we kunnen omzien naar elkaar en het met elkaar een stukje mooier gemaakt kan worden."

Loslopende geiten werken herbebossing tegen

Foto: Nadine Salas

Vervolg van pagina 1

De parkmedewerkers zijn al een paar jaar bezig met het herbebossingproject. In januari moet een nieuwe grote kas gereedkomen en worden zaadjes verzameld van de zeldzame bomen om opgekweekt te worden. Na de kas gaan ze in de grond in de hofi's om te wennen aan de zon en daarna worden ze in het gebied van San Fuego geplant, rondom de entree van het park. Een locatie waar het onderhoudsteam goed bij kan. Maar er moet ook voldoende water zijn in het gebied. "Dus je moet beginnen met de plekken die het dichtste bij de rooigebieden zitten en als de afwatering goed is dan kun je van daaruit langzaam verder gaan verspreiden."

In leven blijven
De medewerkers zijn al begonnen met bomen planten, opgekweekt in een reeds aanwezige kleinere kas. "Eerst werd een kleine Palisia cora vlakbij het kantoor geplant om te zien of die überhaupt in leven blijft", zegt Nunes. Die bleef leven en dit jaar zijn negen verschillende bomen in de grond gezet, allemaal bomen die ook zeldzaam zijn voor Aruba of een belangrijke ecologische waarde hebben. Dat zijn de Bushicuri (Morisonia americana), Asufro/Supi (Pereskia guamacho), Palo di Taki (Geoffroea spinosa), Mata di yuana (Bourreria succulenta), Zjiron (Crateva tapia), Mahok (Swietenia mahagoni), Huliba Macho (Capparis indica), Bonchi' Strena (Parkinsonia aculeata) en Tamarijn (Tamarindus indica). De laatste boom is niet inheems, maar wel van waarde voor vogels die de vruchten eten, legt hij uit aan de krant

"Het volgende regenseizoen, dat is het moment dat je bomen in de grond moet zetten, gaan we weer kijken hoe alles gegaan is. Hoe staan de bomen erbij, moet er nog iets voor gebeuren en dan gaan we naar de volgende ronde", zegt Nunes.

Concurrentie
Hoeveel bomen rond de ingang van het park moeten komen, is niet helemaal zeker. "Dat kan ik nog niet zeggen want ik weet nog niet precies hoeveel bomen in dit gebied geplant kunnen worden. Want je wil ook niet te veel bomen planten anders krijg je problemen. Bomen concurreren ook met elkaar, dus als je bomen plant die heel groot kunnen worden en andere bomen bedekken, kun je die verliezen. Maar als je een stuk hebt met alleen maar de stekelige Hubada's (Acacia's), daar kun je wel bomen tussen zetten, die gaan dan dood en worden vervangen door de bomen die je wel wilt", zegt Nunes.

"Het is niet zo gemakkelijk als alleen maar bomen in de grond zetten. Er zijn dingen die nog uitgevogeld moeten worden. Maar als alles goed groeit, dan kunnen we misschien in dit gebied zo'n 50 tot 100 bomen planten, schat ik. Maar het is nu nog heel moeilijk om te zeggen." Is deze pilot een succes, dan kunnen in de toekomst meer gebieden in het nationale park herbebost worden.

Zaak Lunah

Censo: 'Wij schrijven niemand uit die vermeld staat als medisch uitgezonden'

ORANJESTAD — De familie Rijksen, die al sinds 2016 in de Verenigde Staten (VS) verblijft wegens de medische behandeling van hun vijfjarige Lunah, zou niet door de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) aangeven staan als 'medische uitzending' en daarom zijn uitgeschreven. Censo zegt tegen de *Amigoe*, zonder specifiek in te gaan op deze zaak, dat zij de regel hanteren mensen die geregistreerd staan als medische uitzending niet uit te schrijven. De AZV vergoedt op het moment de zorgkosten voor Lunah niet, omdat ze niet meer in het bevolkingsregister staat ingeschreven.

door onze verslaggever
Bobby Spier

Deze krant schreef gisteren uitgebreid op de voorpagina dat de familie Rijksen in juli van de AZV te horen kreeg dat zij al enige tijd niet meer ingeschreven staan in het bevolkingsregister en dat daarom de medisch specialistische zorg voor hun vijfjarige dochter, die lijdt aan chromosoomafwijking trisomi 18, niet meer kan worden vergoed. Dit betekent dat de ouders nu geen vergoeding meer krijgen voor onder andere thuiszorg, het CPAP-apparaat dat Lunah 's nachts van zuurstof voorziet en sondevoeding. Tegen de Amigoe wilde de AZV niet op details van de zaak ingaan, al zou die wel 'de aandacht' van de AZV hebben en zou de dienst in contact staan met de ouders.

Medische uitzending
Censo stuurde gisteren kort na de deadline van de krant een schriftelijke reactie waarin ze hun kant van het verhaal uitleggen. De instantie gaat nadrukkelijk niet in op dit specifieke geval in het kader van privacybescherming, maar uit de verklaring wordt niettemin duidelijk dat de familie Rijksen waarschijnlijk niet door de AZV aangegeven stond als 'medisch uitgezonden'. Censo schrijft: "Conform beleid en samenwerking met AZV schrijven we niemand uit die door de AZV is uitgezonden." In de verklaring is het woord 'niemand' vetgedrukt. Verder maakt Censo duidelijk dat de instantie haar werk, namelijk het correct bijhouden van het bevolkingsregister, conform de wet heeft uitgevoerd. "Wij zijn belast met het houden van een correcte en betrouwbare bevolkingsadministratie. De Censo is niet degene die belast is met de medische uitzending (en/of beslissing dat dit geen medische uitzending is) en/of betaling van medische kosten", aldus Censo.
Daarbij meldt Censo dat zij wel van mening verschillen met de AZV wat betreft beleid rondom medische uitzendingen. Censo meent dat als iemand wegens medische uitzending na enige tijd uit het bevolkingsregister wordt uitgeschreven, omdat die hier op dat moment niet woont, dat niet direct moet betekenen dat zij vervolgens niet meer hun zorgkosten vergoed krijgen van de AZV. De Censo omschrijft het als volgt: "We hebben een meningsverschil hierover, aangezien de DBSB (Censo) toch van oordeel is dat het enkele feit van uitschrijving na een uitzending niet automatisch (zoals wel door de AZV wordt beweerd) met zich meebrengt dat iemand niet meer verzekerd is. Daarbij geldt dat de uitzending naar het buitenland en het door de AZV verzekerd blijven, geen gevolgen dient te hebben voor de correctheid van de bevolkingsadministratie. Maar alhoewel we van de laatste mening zijn, hebben we een vaste afspraak met de AZV dat de door hun gemelde medische uitzendingen niet worden uitgeschreven."
De Amigoe legde gisterenmiddag het statement aan de AZV voor, maar ontving nog geen reactie.

Bijna zes
Lunah kwam ter wereld met het zogenaamde Edwardsyndroom, ook wel trisomie 18, waarbij er sprake is van een extra chromosoom 18. Na haar geboorte werd ze snel bekend, omdat de ouders een strijd aangingen met de AZV om haar zorgkosten te vergoeden een een hartoperatie af te dwingen. In eerste instantie wilde de verzekering de kosten wegens hun geldende regels niet op zich nemen, maar deed dit uiteindelijk wel, ondanks dat de AZV in het gelijk werd gesteld door de rechtbank.
Normaliter sterven kinderen met trisomie 18 meestal al tijdens de zwangerschap. Komen zij wel ter wereld dan zijn ze vaak te klein, hebben te maken met een te laag geboortegewicht, niet goed ontwikkelde hersenen en een long- of hartafwijking. Het Nederlandse Radboud UMC stelt dat de meeste kinderen binnen enkele uren of dagen overlijden. Blijven de kinderen wel langer leven, dan worden zij bijna nooit ouder dan een jaar. Doktoren alhier zagen de situatie toentertijd met Lunah daarom somber in. In tegenstelling tot de prognoses en statistieken is Lunah nog altijd in leven en wordt zij in december zes jaar oud.

Aruba meeste besmettingen CAS- en BES-eilanden

ORANJESTAD — Met 94 nieuwe infecties telde Aruba de afgelopen week het grootste aantal nieuwe coronabesmettingen op de CAS- en BES-eilanden. In totaal werden in de week van 11 tot en met 17 november 280 nieuwe gevallen op de eilanden gemeld. Op Aruba en Curaçao is een lichte stijging in het aantal besmettingen zichtbaar ten opzichte van de week daarvoor. Op de andere eilanden is sprake van een daling.

Dat meldt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in zijn weekrapportage. Vooral de afgelopen dagen is het aantal positief geteste personen op Aruba sterker toegenomen. Waar het aantal positieve tests in de eerste twee weken van de maand november onder de twintig en soms zelfs onder de tien per dag bleef, laten de afgelopen vier dagen veelal meer dan twintig besmettingen per dag zien.

173 overleden
Daarmee komt het totale aantal positief geteste personen op Aruba sinds het uitbreken van de pandemie op 161,171. Het totaal aantal ziekenhuisopnames bedraagt volgens de laatste cijfers van het RIVM 1078. Inmiddels zijn 173 mensen op Aruba overleden aan corona.
Het aantal 'actieve casussen' bedraagt momenteel 156. Dat zijn infectiegevallen waarvan het herstel nog niet is geregistreerd door de Directie Volksgezondheid (DVG). Op de verpleegafdeling van het ziekenhuis liggen dertien Covid-19 patiënten en elf op de ic, waarvan drie op Aruba. Een totaal van acht patiënten ligt nu op de ic in Colombia.